

суперництво повинно стати основним пріоритетом, а підтримка один одного та вміння враховувати внутрішній світ кожного.

Так, у сучасних умовах неможливо обійтися без переосмислення існуючої ціннісної ієрархії патріархального суспільства, у якому вже існуючі правила та норми поведінки, ціннісні орієнтири засвідчили свою неефективність. Зміни, що відбуваються в усіх сферах суспільного життя та в самій людині, показують певну спрямованість цінностей на підтримання діалогу між статями, який проявляється у визнанні значущості обох сторін. Провідними моральними пріоритетами людини на шляху до гендерної рівності поступово стають відкритість один до одного та цінність кожного.

1. Капустюк О. Вплив гендерної соціалізації на самодетермінацію особистості / О. Капустюк // Гендерна освіта – ресурс розвитку паритетної демократії : зб. матеріалів наук.-практ. конф. – К., 2011. – 778 с.
2. Катаєв С. Сучасне українське суспільство : навч. посіб. / С. Катаєв. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 206 с.
3. Новейший философский словарь / сост. А. А. Грицанов. – Мн. : Изд. В. М. Скакун, 1998. – 896 с.
4. Основи культури гендерної рівності : навч. посіб. / за ред. О. Семиколєнєвої. – К. : Ніка – Центр, 2010. – 176 с.
5. Психология личности : словарь-справочник / под ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. – К. : Рута, 2001. – 320 с.
6. Сімона де Бовуар. Друга стать : у 2 т. – Т. 1 / Сімона де Бовуар ; пер. з фр. Н. Воробйової та ін. – К. : Основи, 1994. – 390 с.
7. Сорокін П. А. Человек. Цивилизация. Общество / П. Сорокин ; [общ. ред., сост. и предисл. А. Ю. Солосонова] ; пер. с англ. – М. : Политиздат, 1992. – 543 с.

The genesis of values is examined in the article and determination of moral priorities is formed in accordance with an increase and meaningfulness of human personality and its individual freedom that society. Intercommunication of values and moral priorities are formed on its base is investigated with the gender aims of society and it's accordance to personality interests of every sex.

Keywords: morality, moral values, moral priorities, personality, sex, gender.

УДК 17:37.034

ББК 87.77

Богдан Рохман

ПРОБЛЕМИ МОРАЛІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА (РОЗДУМИ ПІСЛЯ КОНФЕРЕНЦІЇ)

У розвитку вітчизняної гуманітарної науки простежується тенденція актуалізації тих наукових напрямів, які поєднують класичні теоретичні положення з прикладними й практичними в соціокультурній сфері. У зв'язку із цим, 24–25 травня 2013 року науковцями кафедри філософії та соціології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника було проведено IV міжнародну наукову конференцію з етики на тему “Проблеми моралі: теорія та практика”. До кола проблем, що обговорювалися на цьому заході, увійшли: історія етичних учень, теоретичні проблеми моралі, проблеми прикладної етики, етика в різних сферах людського буття.

На конференції було зроблено ряд доповідей відомих науковців, що різнопланово висвітлювали теоретичні й практичні проблеми моралі.

Т.Е.Василєвська у своїй доповіді “Інституціональні та особистісні чинники підтримки етики державних службовців” зацентувала увагу на нагальному здійсненні системних конструктивних перетворень в етиці держслужби й особливо на потребах її реформування. Накресливши шляхи зазначеної новації, науковець пов'язала їх із внутрішніми імперативами й особистісними моральними чеснотами працівників державної служби. Стимулами добросовісного поведіння чиновництва було виокремлено такі: оптимальна структура організації, створення сприятливих умов праці, прозорі та справедливі

процедури підбору й кар'єрного просування кадрів, підтримка позитивної мотивації тощо. Більш широке впровадження моральної регуляції у сферу виконавчої влади можливо за умов посилення уваги до особистісного компонента держслужби, культивування поваги до особистості й громадянина, працівника державної організації; підбору та просування кадрів з урахуванням не тільки професійно-етичної, а й моральної складової професіоналізму; наголошування на моральних підставах кодексу поведінки держслужбовця.

Виступ професора А.М.Єрмоленка "Принцип об'єктивності і дискурс-етична когерентність соціального знання" було присвячено актуалізації ролі наукового знання та відповідальності інтелектуалів за нього. Основною проблемою соціальних (політичних) суджень і висловлювань є аргументованість й обґрунтованість, від чого залежать досягнення істини та об'єктивність знання. Головна роль тут відводиться філософії, яка має бути не лише актуальною, а й істинною. Доповідач звернув увагу слухачів на те, що знання, яке претендує на істину, має значущість тільки в діалогічній формі, а тому моральний дискурс передбачає рівноправність партнерів аргументації. "Значущість знання спирається на неодмінну моральну передумову – передумову визнання всіх можливих компетентних аргументувальників рівноправними учасниками дискурсу" (А.М.Єрмоленко). Для того, щоб визначити принцип об'єктивності соціального знання, варто перенести його у сферу практичного діалогу, розглядати у зв'язку з принципом прагматично-діалогічної когерентності соціальних (політичних) висловлювань. Тому універсальний дискурс – це й етична, морально-практична категорія.

Професор М.В.Кашуба у своїй доповіді "Проблеми етики в українській філософії XVII–XVIII ст." акцентувала увагу на питаннях призначення людини, сенсу її життя, оцінки вчинків, можливості відвернення від зла, що хвилювали українських мислителів і залишаються актуальними нині. Найбільш гостро ці питання постали в XVII столітті, коли українське суспільство переживало стан нестабільності, невпевненості, розгубленості й зневіри. Людина в такій ситуації особливо болісно відчувала свою слабкість і самотність, беззахисність та розгубленість. Доповідач наголосила, що така ситуація дуже нагадує сьогодення й окреслені проблеми є злободенними.

Глобальній кризі основоположних буттєвих і ціннісних параметрів людського існування була присвячена доповідь професора В.К.Ларіонової "Екзистенціали людського буття як предмет етичного аналізу". Доповідачка зазначила, що екзистенціали мають безпосереднє відношення до людини й можуть бути розглянуті як етичні категорії. Саме екзистенціали сприяють повнішому розумінню справжнього людського існування. Повсякденність постає первинною можливістю осягнення буття. Важливе місце в духовному житті посідають творчість, любов, свобода. Творчість сприяє духовному перетворенню праці: з фізичної необхідності за допомогою екзистенціального прозріння вона стає творчістю, тобто набуває духовної сутності. Любов змушує людину здійснювати моральний вибір у бік більш піднесених форм. Від людини залежить, чи залишатися на біологічному рівні, чи здійснити жертву егоїзму, осягнути духовний зміст любові. Духовність в екзистенційному вимірі, стверджує В.К.Ларіонова, це інтеграційна категорія, що об'єднує всі вищі потенції людського духу в один центральний вузол головного морального вибору людини – досягнення справжнього життя.

Професор В.А.Малахов запропонував у доповіді "Доброта в сучасному світі: етос та практика" до розгляду природу й сутність моральної доброти. Автор наголошував на тому, що сучасні ринкові стосунки доброти характеризують як щось надлишкове й шкідливе. Проте принциповою для людської моральності стає збереження етосу доброти за умов нашого сьогодення. Мужність доброти – найактуальніший і найважчий нині різновид мужності. Етос доброти за сучасних умов своєрідним чином актуалізує раціональний, навмисний вимір праксису як такого: "Нинішній світ такий, що в доброті справді доводиться "практикуватися", аби вона не вивітрилася з людських стосунків, що стало б непоправною антропологічною катастрофою", – завершує свій виступ В.А.Малахов.